

Inspraak natuurorganisaties t.b.v Vitaal Landelijk Gebied Gelderland

21 juni 2023

Namens Geldersch Landschap & Kasteelen, Natuur en Milieu Gelderland, Natuurmonumenten, Staatsbosbeheer, Stichting Landschapsbeheer Gelderland en IVN Natuureducatie breng ik het volgende naar voren voor een Vitaal Landelijk Gebied Gelderland.

1. Gelderland heeft ontzagwekkend veel informatieve bouwstenen laten opstellen, die nuttige kennis bieden voor de uitwerking in gebieden. Daarvoor spreek ik onze waardering uit.

Ook hebben wij waardering voor de uitgevoerde consultatie over de kaders en vertrekpunten van een Vitaal landelijk gebied. De kennis en ervaring in het veld helpen om tot een gedragen en houdbare aanpak te komen.

Voor het uitwerken en uitvoeren van gebiedsplannen is de inbreng van partners nodig; **om de benodigde capaciteit in te kunnen zetten is financiële ondersteuning nodig.**

2. Het valt op dat het besluit dat nu voorligt voor de vertrekpunten niet duidelijk is over natuurinclusieve en/of kringlooplandbouw i.t.t. de versie van december, die refereerde aan de Kadernota Agrifood. Dat vinden wij een belangrijk gemis, om meerdere redenen.
  - a. 'Boeren vragen: 'zeg ons waar we aan toe zijn, dan kunnen we daar naartoe werken' (*citaat DLV Advies*). Niet alles kan overal, en de samenleving vraagt om een betrouwbare overheid. **Daarom is een duidelijke visie gewenst, en veel inzet te plegen op instrumenten** om de benodigde ontwikkeling te begeleiden.
  - b. Het Platform Natuurinclusieve landbouw werkt met landbouworganisaties, overheden en natuurorganisaties aan een integrale aanpak voor landbouw in balans met de omgeving. Er is alle reden om met nog **meer energie en budget dit werk voort te zetten.**

3. Gebiedsplan Wsn, tussendocument juli 2023

Het voorliggend plan gaat niet in op doelen voor water en klimaat, en voorziet dan ook nog niet in een volledige aanpak voor het landelijk gebied. Er is nog een forse slag te maken.

Voor natuurherstel in de begrensde Natura 2000 gebieden is meer nodig dan de uitvoering van de Beheerplannen. Er is ook meer nodig dan de aanpak van de overbelasting met stikstof. En zelfs met aanvullende maatregelen komen we niet overal tot de benodigde kwaliteit. De analyse voor natuurherstel baseert zich mede op niet geborgde maatregelen. Het gebiedsplan maakt niet duidelijk op welke wijze wordt geborgd dat de resultaten worden geleverd waarmee Gelderland kan voldoen aan de wettelijke opgave om 74% van de kwetsbare gebieden in goede staat van instandhouding te krijgen. Dat is buitengewoon zorgelijk, en bovenal reden om snel tot uitvoering van 'geen spijtmaatregelen' over te gaan. Hoe langer we wachten, hoe groter de opgave.

- a. **Start spoedig met het formuleren van kaders voor gebieden**, zodat partijen een integrale aanpak kunnen ontwerpen.
- b. Het behoeft weinig toelichting dan niet alleen **stikstof** veel **prioriteit** moet krijgen, maar ook het watersysteem, vooral om de **schade door droogte terug te brengen.**

- c. **Zorg voor ecologische toetsing van ontwerp-plannen**, zodat de uitvoering robuust en toekomstbestendig is.
- d. **Zorg voor borging van doelbereik.**

4. Kies voor robuust systeemherstel

Natuurorganisaties willen een bijdrage leveren aan het toekomstbestendig maken van het landelijk gebied. Wij zien een robuust natuurlijk fundament als basis voor een integrale aanpak met oog voor de leefomgeving, toekomstbestendige landbouw, voldoende schoon water en gezonde natuur.

Deze aanpak vraagt maatwerk in gebieden. Het landschap vertelt ons hoe en waar perspectief is voor diverse functies. Het grondgebruik is afgelopen decennia te intensief geworden.

Een vitaal platteland is gebaat bij gebieden met meer en minder intensief gebruik. Wij zien gebieden met accent op landbouw of accent op natuur en gebieden waarin functies meer dan elders gecombineerd moeten worden.

Wettelijke natuurbescherming gaat over soorten en leefgebieden. Waarom is behoud van specifieke soorten belangrijk? Aangewezen soorten en habitats in de VHR zijn gekozen omdat zij een indicatie zijn voor de kwaliteit van het natuurlijke systeem waar ze toe behoren. Daarom zijn zij een graadmeter voor de biodiversiteit.

De aanpak kan slagen als we de benodigde instrumenten inzetten.

- a. **Kijk per gebied samen hoe het landschap in elkaar zit**, welke maatregelen nodig zijn om opgaven voor water, bodem, klimaat en natuur te realiseren, welke functies vanwege de opgaven aanpassing vragen en wat ervoor nodig is om de aanpassing te kunnen doen.
- b. Kies voor **robuust systeemherstel** zodat het effect van ingrepen langjarig en effectief is, ook met klimaatverandering.
- c. Geef ondernemers met een **houdbare visie** zekerheid voor de toekomst. Zorg voor **passend instrumentarium en beloning** voor publieke diensten.
- d. De ambitie voor **10% groen-blauwe dooradering** draagt bij aan natuurherstel en diversiteit in het landelijk gebied. Wij ondersteunen uitbreiding van het ANLb voor dit doel. Deze ambitie is onderdeel van het benodigde natuurherstel, naast nadere maatregelen.
- e. Belangrijk is dat vrijkomende grond niet naar de hoogst biedende in de markt gaat, maar beschikbaar komt voor toekomstbedrijven dankzij **goed grondbeleid**.

Tenslotte: een week geleden hadden wij u heel graag ontvangen voor het door ons georganiseerde werkbezoek. Uiteraard was de presentatie van een nieuw coalitieakkoord belangrijker. Wij bieden u daarom hier onze hand-out voor een Vitaal platteland.